

Teze k udržitelnosti projektů OP VaVpI

Dokument je součástí diskuse k přípravě návrhu výdajů státního rozpočtu na VEVaI pro rok 2015.

Úvodní poznámky

V období 2013 až 2014 jsou v jednotlivých regionech České republiky s výjimkou Prahy budovány velké infrastruktury z OP VaVpI¹. Náklady na činnost zařízení, vystavěných nebo modernizovaných s pomocí OP VaVpI, bude nutno hradit alespoň z části z výdajů státního rozpočtu na VEVaI. Povinnost tyto náklady hradit vychází ze závazku České republiky zajistit tzv. **udržitelnost činnosti zařízení vybudovaných z OP VaVpI po dobu nejméně 5 let**. Na podporu rozvoje infrastruktury VEVaI **v Praze** se využívá OP PK², ovšem v podstatně nižším objemu³ ve srovnání s ostatními regiony České republiky využívajícími OP VaVpI, ačkoliv v Praze je z historických důvodů soustředěno asi 60 % výzkumných kapacit.

V období do roku 2014 bude činnost vybudovaných nebo významně modernizovaných zařízení hrazena zejména z prostředků OP VaVpI. Současně se začne zvyšovat výdaj státního rozpočtu na tento účel, svého maxima dosáhne počínaje rokem 2015. V roce 2014 bude vyhlášen nový operační program pro období 2014 až 2020, připravovaný MŠMT. Program musí vycházet zejména z následujících strategických dokumentů:

- **Strategie Evropa 2020⁴** a její vlajková iniciativa **Unie inovací⁵**, podle kterých je konkurenceschopnost Evropy založená na tvorbě znalostí a jejich využití v inovacích v průmyslu a službách a **komunitární finanční prostředky** včetně strukturálních fondů **budou využity v souladu s touto strategií**
- **Investice pro konkurenceschopnost: Příspěvek České republiky ke Strategii Evropa 2020 (Národní program reforem České republiky 2011)**, kde si vláda stanovila, že jako národní cíl „*přijme taková opatření, aby veřejné výdaje na vědu, výzkum, vývoj a inovace v České republice dosáhly v roce 2020 úroveň 1 % HDP*“ a že „*národní priority v dané oblasti směřují k naplnění cíle Strategie Evropa 2020 spočívajícího v zajištění toku 3 % podílu HDP do oblasti výzkumu a vývoje*“
- **Strategie mezinárodní konkurenceschopnosti České republiky do roku 2020⁶ a Národní inovační strategie České republiky⁷**, které zdůrazňují význam výzkumu, vývoje a inovací ve spojení se vzděláváním pro dlouhodobou konkurenceschopnost České republiky
- **Závěry 5. zprávy EK o hospodářské, sociální a území soudržnosti⁸**, podle které
  - všechny regiony a členské státy budou mít nárok využívat politiku soudržnosti a přizpůsobit si svou strategii jednotným způsobem svým přednostem a slabinám,

¹ OP VaVpI – Operační program Výzkum a vývoj pro inovace

² OP PK – Operační program Praha - Konkurenceschopnosti

³ AV ČR 513,5 mil. Kč/11 podpořených projektů; VŠ 287,2 mil. Kč/8 projektů; ostatní právnické osoby (zejména nemocnice 488,1 mil. Kč/14 projektů. Údaj k 28.12.2011, <http://www.prahafondy.eu/cz/oppk/html>.

⁴ COM(2010) 2020

⁵ COM(2010) 546

⁶ Schválena usnesením ze dne 27. září 2011 č. 513.

⁷ Schválena usnesením ze dne 27. září 2011 č. 514.

⁸ KOM(2010) 642/3

- **současný systém** odstupňovaného přechodu mezi „méně“ a „více“ rozvinutými regiony **bude nahrazen** jednodušším systémem, obsahujícím **novou přechodnou kategorií regionů**, která bude rovněž zahrnovat regiony mající v současnosti nárok na podporu v rámci cíle „Konvergence“, ale jejichž HDP byl podle nejnovějších statistik vyšší než 75 % průměru Unie, a
- bude upraveno **zaměření ESF** v zájmu zajištění **splnění cílů strategie Evropa 2020**.

Nové programovací období 2014 – 2020, oblast VEVaI

Z výše uvedených východisek pro přípravu návrhu výdajů státního rozpočtu na VEVaI pro roky 2013 až 2015 vyplývá, že

- Bude nutné zajistit udržitelnost projektů infrastruktury pro VEVaI, vybudovaných z prostředků OP VaVpI, v prioritních osách 1 a 2, kde je závazek udržitelnosti asi 60 % nákladů po dobu pěti let
- Bude nutné podpořit mobilitu výzkumných pracovníků (všechny formy) a vzdělávání vysoce kvalifikovaných pracovních sil pro VEVaI
- Vyřešit spolufinancování projektů programovacího období 2014 až 2020
- Vyřešit rozvoj/modernizaci infrastruktury pro VEVaI v Praze, např. vyjednáváním podmínek přístupu pražských institucí VEVaI k prostředkům strukturálních fondů a podmínky pro využití SF v příštím programovacím období

Budování nových infrastruktur pro provádění VEVaI je vzhledem k očekávaným rozpočtovým omezením téměř vyloučeno, neboť další nároky na budoucí financování z veřejných způsobí vážné rozpočtové problémy.

Finanční nároky příštího programovacího období, oblast VEVaI

Pro období 2013 až 2014 je udržitelnost zajištěna částečně z OP VaVpI jako součást výdajů jednotlivých projektů, jednak z výdajů státního rozpočtu na VEVaI na připravovaný Národní program udržitelnosti (I a II), a to v objemu **256,5 mil. Kč pro rok 2013** a v objemu **1 037,6 mil. Kč pro rok 2014**.

Počínaje rokem 2015 si zajištění udržitelnosti stávajících projektů velkých infrastruktur pro výzkum OP VaVpI (projekty osy 1 a osy 2) si vyžádá **2,5 mld. Kč** z výdajů státního rozpočtu na výzkum, vývoj a inovace; MŠMT připravilo pro tento účel návrh Národního programu udržitelnosti (I a II).

Pro **spolufinancování nového operačního programu** se počítá s celkovými výdaji **80 mld. Kč⁹ na období 2014 až 2020**. Při finanční spoluúčasti 15 % bude zapotřebí na stejné období asi 12 mld. Kč z prostředků České republiky, **ročně asi 1,7 až 2 mld. Kč**. Spolufinancování je možné provádět ve třech základních variantách.

VARIANTA 1A

Spolufinancování bude zcela hrazeno z prostředků státního rozpočtu na VEVaI. Veřejné finanční prostředky budou poskytnuty předem jako dosud.

Výhody: Zvýší se počet oprávněných příjemců, protože příjemce nebude muset vytvářet vlastní zdroje na spolufinancování. Veškeré riziko ponese státní rozpočet.

Nevýhody: Ve výdajích státního rozpočtu na VEVaI bude muset být nejpozději od roku 2015 včetně vytvořena rezerva pro tento účel v objemu asi 1,7 až 2 mld. Kč ročně. V případě, že se

⁹ Pracovní údaj z podzimu 2011

nezvýší výdaje státního rozpočtu na VEVaI, bude tato rezerva vytvořena na úkor jiných výdajů na VEVaI.

VARIANTA 1B

Spolufinancování bude zcela hrazeno z prostředků státního rozpočtu na VEVaI. Veřejné finanční prostředky budou poskytnuty zpětně až po skončení projektu.

Výhody: Rozloží se riziko mezi státní rozpočet a příjemce. Budou financovány pouze projekty, které příjemce skutečně potřebuje. Příjemce bude více dbát na dodržení všech pravidel a postupů, aby se vyhnul riziku neuznání nákladů. Potřeba vytvořit rezervu pro dofinancování se odloží na období po roce 2016.

Nevýhody: Sníží se počet oprávněných příjemců (a tedy i využití strukturálních fondů) z důvodu potřeby průběžně financovat realizaci projektu z vlastních zdrojů.

VARIANTA 2

Spolufinancování bude zcela hrazeno z prostředků příjemce, nikoliv státního rozpočtu na VEVaI.

Výhody: Na výdaje státního rozpočtu na VEVaI nebude mít tato varianta žádný vliv. Finanční spoluúčast bude záviset pouze na zodpovědnosti oprávněných příjemců.

Nevýhody: Veškeré riziko, věcné i finanční, ponесou pouze příjemci, což pravděpodobně sníží jejich počet. Činnosti, které by mohly být financovány z prostředků strukturálních fondů, budou buď financovány pouze ze státního rozpočtu nebo nebudou financovány vůbec.

Účast Prahy

Na tomto místě se znovu připomíná, že bude nutné vyřešit „problém Praha“. Hlavním problémem je vyjednání podmínek, za jakých budou pražské instituce zabývající se VEVaI moci využívat prostředky strukturálních fondů pro modernizaci svých výzkumných a vývojových kapacit. Jde tedy nejen o to, zda tyto instituce budou v obecné rovině oprávněny využívat strukturální fondy vzhledem k míře HDP, ale např. i o míru finanční spoluúčasti.

Lze očekávat obtížná jednání s EK, zejména DG Regio, na toto téma. V případě neúspěchu těchto jednání bude nutné připravit způsob zajištění rozvoje pražských institucí zabývajících se VEVaI.

Závěr – návrh postupu – úkoly pro RVVI

Na základě výše uvedených strategických dokumentů, které stanovují priority EU a České republiky pro oblast VEVaI v období 2014 až 2020, se navrhuje následující rámcové kroky

1. Ve spolupráci s MŠMT a MMR a po konzultacích se zástupci výzkumných organizací rozhodnout o způsobu finanční spoluúčasti.
2. Přispět k dohodě/rozhodnutí o podmínkách účasti Prahy na využití strukturálních fondů v příštím programovacím období 2014 až 2020, a to včetně účasti na jednáních zástupců České republiky s EK, bude-li to potřebné.
3. Připravit návrh střednědobého výhledu výdajů státního rozpočtu na VEVaI a v něm zajistit finanční prostředky na udržitelnost stávajících projektů OP VaVpI a na spolufinancování nových projektů na roky 2014 a 2015 a připravit odhad až do roku 2020.